

Gedragprotocol Radboudschool

Juni 2014

ST. RADBOUD
BASISSCHOOL HEILOO

De Radboudschool houdt zich al langere tijd bezig met het sociale en pedagogische klimaat op de school. Dit document geeft inzicht in de geschiedenis van de Radboudschool op dit gebied, de huidige situatie en bijbehorende aanpak.

De school heeft er uitdrukkelijk voor gekozen geen pestprotocol op te stellen. Dit zou impliceren dat er acties verricht worden op het moment dat er gepest wordt. Dit document geeft aan wat we doen om het klimaat voor alle betrokkenen van de school veilig te houden. Hierin zijn preventieve en curatieve maatregelen verwerkt.

Voor vragen en opmerkingen over dit document bent u altijd welkom.

Namens het team van de Radboudschool,

Anita Kraakman

Opbouw van dit document:

Geschiedenis	pag. 4
Gedrag op de Radboudschool	pag. 5
Wederzijdse verwachtingen	pag. 7
Kanjertraining	pag. 9
Pestgedrag	pag. 11
Oeps, dat ging even mis	pag. 12
Het volgen van gedrag	pag. 13

Gedrag en het bijbehorende veilige klimaat is telkens belangrijk geweest op de Radboudschool. In het jaar 2000 is gestart met het maken van kwaliteitskaarten op dit gebied. Op deze kaarten staat, zo concreet mogelijk, zichtbaar gedrag dat wij belangrijk vinden. Er is een kaart voor leerkrachtgedrag en een kaart voor leerlinggedrag gemaakt. Deze kaarten zijn steeds onder de aandacht gebleven en zijn altijd een richtlijn geweest voor ons handelen.

Er is destijds actief aandacht besteed speciaal gericht op gedrag in de school, maar ook tijdens het buitenspelen. Hiervoor zijn de bronnen “Bewust omgaan met jezelf en de ander” en “Buitenspelen” gebruikt. Hierin stonden lesideeën die in de klassen uitgevoerd werden.

In het jaar 2005 was er een groep die extra aandacht op het gebied van gedrag nodig had. Het lukte de leerkracht niet goed genoeg om het sociale klimaat in deze groep te waarborgen. Op dat moment is gekozen voor een externe aanpak, dit werd de Kanjertraining. Gerard Weijde heeft de lessen Kanjertraining in deze groep gegeven, met een positief gevolg.

Een van de leerkrachten is vervolgens geschoold in de Kanjertraining zodat zij bevoegd was om de Kanjertraining in alle groepen te geven. In de groepen waarin zij deze lessen gaf, zagen wij ook een positief gevolg.

In 2007 is gestart met teamscholing op dit gebied zodat iedereen in zijn eigen klas bevoegd was deze lessen te geven. Na 5 jaar, in 2012, heeft de school alle verplichte nascholingen gevolgd en mogen wij ons een officiële Kanjerschool noemen. Wij zijn ervan overtuigd dat het belangrijk is deze kennis actueel te houden. Daarom heeft dit nog steeds een prominente plek in de nascholing. Ieder jaar wordt er binnen het team aandacht besteed aan nascholing en/of “opfrismomenten”.

Het ene jaar wordt er een studiedag gewijd aan nascholing. Iemand van het instituut van Kanjertraining verzorgt deze dag. Iedereen van het team is bij deze dag aanwezig. Dit vinden wij belangrijk omdat we ook hebben gemerkt dat dit iets bijdraagt aan de teamvorming. Het andere jaar wordt er aandacht besteed aan de ouders. Op een avond wordt er naar ouders toe duidelijk gemaakt wat de Kanjertraining precies inhoudt en op welke manier dit binnen de school vorm krijgt. Dit kan op diverse manieren georganiseerd worden. In het verleden is er een workshopavond georganiseerd. Hierbij heeft het team diverse Kanjertraining activiteiten in workshops aangeboden.

Leerkrachten die op de Radboudschool werken en nog geen Kanjertraining hebben gevolgd, volgen de nascholing zodat ook zij bevoegd zijn deze lessen te geven.

Als er behoefte is, worden startende collega's geholpen met het geven van de Kanjertraining in de eigen klas. Ook collega's die al langer met de Kanjertraining werken, kunnen vragen om hulp bij de lessen. Gezamenlijk wordt gekeken hoe dit dan wordt vorm gegeven.

Op de Radboudschool wordt zorg gedragen voor een veilig klimaat voor iedereen die betrokken is bij de school. Onze gedragsregels richten zich dus op kinderen, ouders, leerkrachten en andere betrokkenen.

Als nieuwe ouders onze school bezoeken, krijgen zij een persoonlijke rondleiding. Tijdens deze rondleiding krijgen zij meteen de eerste informatie over de kanjertraining.

Een veilig klimaat komt niet alleen voort uit het geven van de lessen van de Kanjertraining. Een veilig klimaat is voelbaar en zichtbaar door de hele school. De Kanjerafspraken staan hierin voor ons centraal. Dit geldt niet alleen tijdens de Kanjerlessen, maar gedurende de hele dag op school. Daar wij hier al langere tijd mee bezig zijn, is het voor ons een “manier van leven” geworden. Onze leerkrachten spreken de Kanjertaal, de sfeer is gericht op positief gedrag en er heerst een probleemoplossend klimaat.

Wij zijn gewend onze gedragsregels positief op te stellen. Een aantal regels staat om die reden met een extra omschrijving.

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
 - We helpen elkaar
- Niemand lacht uit
 - We hebben plezier
- Niemand is of blijft zielig
 - We doen mee

Middels de Kanjerlessen wordt ingezet op het versterken van onderling vertrouwen en het besef dat het goed is om elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar en ben of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school “de baas/het gezag” en de ouders zijn dat thuis.

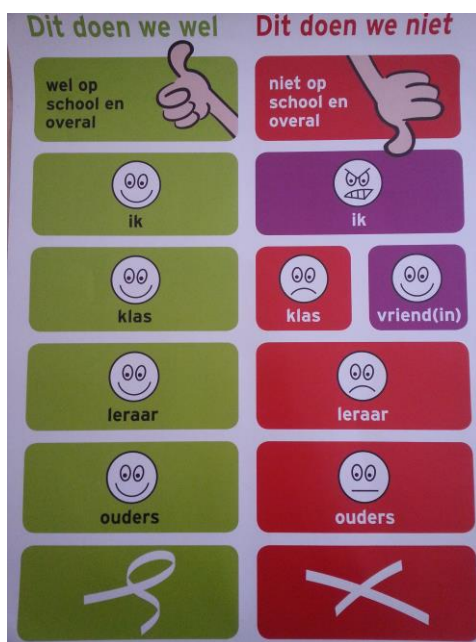
Als school richten wij ons niet op goed of fout gedrag. Ieder mens maakt wel eens fouten. Kinderen leren met vallen en opstaan en fouten maken hoort daar ook bij. Wij als school, en de ouders thuis, spelen daar een belangrijke rol in. Wij kunnen kinderen hierin begeleiden en opvoeden.

We gaan uit van de eigenheid van kinderen. Een kind mag zichzelf zijn waarbij hij/zij rekening houdt met de ander.

“Je hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, de ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom, je gedraagt je.”

Als school hebben we dit overzicht op een aantal plekken in de school hangen. Deze gebruiken wij als uitgangspunt voor het gedrag.

“Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school. Je blijft fatsoenlijk en geeft geen benzine aan vervelend lopende motortjes.”

Mocht een leerling zich niet willen houden aan de afspraken zoals wij deze op school hebben, dan wordt dit met ouders besproken. In dit gesprek gaan we ervan uit dat we, samen met ouders, een oplossing zoeken die goed is voor het kind en de betrokkenen bij de school.

Wederzijdse verwachtingen:

U mag van de leerkrachten op onze school verwachten dat zij respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder. U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde “goed voorbeeld doet goed volgen”.

U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken.

De ene gedragstaal sluit aan op de straatcultuur. Binnen de straatcultuur bewegen mensen zich binnen een duidelijke pikorde. Er is een leider, deze leider bepaalt op een directieve manier hoe er met elkaar wordt omgegaan. De leider heeft “hulpjes” om zich heen, zij voeren de orders van de leider uit. In de straatcultuur draait het om eer, wraak, macht, status, respect voor de sterkste.

Als hier binnen de groep sprake van is, spreekt de leerkracht de groep, of het gedeelte van de groep aan op een duidelijke, grens stellende manier waarbij de leerkracht handelt vanuit wat goed is voor de kinderen en de groep.

De andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect. Hierbinnen is sprake van gelijkwaardigheid. Er wordt positief gedacht over zichzelf en de ander. Er is ruimte voor onderling overleg. Bij problemen wordt oplossingsgericht gehandeld. Ieder weet dat tegenslagen bij het leven horen. Belangrijker is hoe hiermee om te gaan.

De leerkracht geeft hierin ruimte voor het kind en de kinderen. Er is ruimte voor overleg, er is vertrouwen in elkaar, er wordt oplossingsgericht gedacht. Er is wederzijds gesprek. De leerkracht helpt kinderen inzicht te krijgen in gedrag van zichzelf en de anderen.

Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.

Doet er zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de gang gaan. Zeurgerichte of wraak- en haatgerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij onze leerkrachten. De leerkrachten hebben u nodig om tot een oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

We verwachten van u als ouder dat u met respect spreekt over de school, uw kinderen, andermans kinderen en andere betrokkenen.

We verwachten van u dat wanneer u zich zorgen maakt over het welzijn van uw kind, u dit overlegt met de school. Dit gesprek zal als doel hebben dat er een oplossing wordt gezocht die goed is voor uw kind en andere kinderen en betrokkenen.

We verwachten dat u een reëel beeld van uw kind heeft. Ook uw kind kan wel eens een gele, rode of zwarte pet op hebben. Uw kind kan pesten, uw kind kan ook gepest worden.

Als uw kind zich niet prettig voelt, gaan we samen op zoek naar mogelijke oorzaken. Deze kunnen betrekking hebben op de schoolsituatie, maar dit zou ook te maken kunnen hebben met de thuissituatie. (Voelt een kind zich thuis en op school veilig? Als het gaat om pesten, pest het kind uit gewoonte of om stoer te doen? Denkt hij/zij dat het zo hoort? Pest hij/zij om erbij te horen? Welke tv programma's kijkt het kind? Wat doet het kind op internet? Heeft het kind besef van wat hij/zij doet?)

We verwachten dat u aandacht besteed aan uw kind, dat u agressieve buien corrigeert, dat u uw kind stimuleert om aan sport te doen of bij een club te gaan.

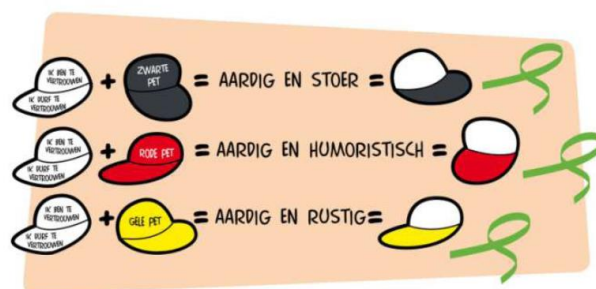
We verwachten dat u open durft te staan voor externe hulp net zoals wij open staan voor externe hulp. Externe hulp gericht op de thuissituatie zullen wij niet zonder uw toestemming inschakelen. Wij zullen dit in onderling overleg met u bespreekbaar maken.

Met behulp van de Kanjerlessen besteden wij preventief aandacht aan pestgedrag. Hierbij hebben wij een aantal kernpunten:

1. De Kanjerafspraken
2. Denk goed over jezelf en de ander
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders
4. Denk oplossingsgericht
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met de kritiek die je krijgt
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil
Als er sprake is van onvermogen, dan mag de leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
Als er sprake is van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Er is een duidelijk schoolbeleid en de school handhaaft deze.

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar “het kan er behoorlijk brutaal uitkomen.” Daarin wijkt een kind niet veel af van volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Leerkrachten en ouders kunnen niet alles zien, daarom is het van belang dat kinderen ook zelf enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend (in rollenspelen) hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Er wordt steeds geoefend vanuit verschillende situaties waarbij de wenselijke situaties natuurlijk de nadruk krijgt. Daarbij is ruimte voor eigenheid. Er wordt niet gezocht naar de ideale situatie. Alleen en altijd witte pet is niet haalbaar, iedereen heeft alle petten in zich. De kunst is om te zoeken naar de balans binnen het gedrag.

Kinderen leren rechttop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: “ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?” Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen. Daar gaat de leerling niet zeuren, maar gaat samen met dit kind iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaan deze leerlingen samen naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben klasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdende gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware “benzine” aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen het gepeste kind, maar ook de omstander.

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind;

Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders! Is het wel jouw bedoeling? Dan doe je het goed, het is gelukt. Maar je hebt wel een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier.

In alle klassen hangt een poster van de Kanjertraining. Hierop staan de regels waar wij ons allemaal aan houden. Deze regels gelden dus niet alleen voor kinderen, maar ook voor leerkrachten, ouders en andere mensen die de school bezoeken.

In alle klassen is een handleiding aanwezig. In deze handleiding staan spelsuggesties, algemene informatie en de begeleiding bij de lessen. Ieder jaar wordt deze handleiding weer actueel gemaakt. (Het gaat dan vooral om het bijhouden van de begeleiding bij de lessen.)

In onderstaand schema staat welke lessen iedere leerkracht in zijn/haar jaargroep gaat geven.

Groep 1/2	Knieboek "het kleine Kanjerboek"	Deze wordt ieder jaar herhaald. Dit is geen probleem voor kinderen van gr. 2.
Groep 3	Knieboek "de Vogel" Prentenboek "De vogel"	Aanvullen met oefeningen uit de spel suggesties.
Groep 4	Knieboek "Max en de klas" Werkboek "Max en de klas"	
Groep 5	Knieboek "Max en de zwerver"	
Groep 6	Werkboek deel 1	
Groep 7	Werkboek deel 2	
Groep 8	Werkboek deel 3	

Als er meerdere leerkrachten in een groep staan, overleggen zij samen hoe ze de Kanjertraining vorm gaan geven. Belangrijk punt hierbij is wel dat de kennis bij alle leerkrachten actueel blijft en er regelmaat zit in de lessen. Om de 2 a 3 weken wordt er een les gegeven.

Aan het einde van het jaar wordt geïnventariseerd tot hoever iedereen is gekomen. Dit wordt doorgegeven aan de volgende leerkracht zodat deze hiermee verder kan.

De rol van ouders is belangrijk. Het levert veel op als ouders aanwezig kunnen zijn tijdens de lessen. Voor sommige collega's is dit nog niet vanzelfsprekend. Er is afgesproken dat ouders minstens tweemaal per jaar welkom zijn bij de Kanjertraining. Deze open lessen worden voor ouders tijdig aangekondigd. In de praktijk wordt niet heel veel gebruikt gemaakt van deze open lessen. Het gaat echter niet om de hoeveelheid ouders die aanwezig zijn, maar om de mogelijkheid die geboden wordt.

De scheidslijn tussen plagen en pesten is enorm moeilijk te stellen. Toch is het heel belangrijk om dit verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is de volgende:

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten, pesten gebeurt achter de rug van de leerkrachten.

Precies om deze reden weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf. De leerkracht heeft eveneens de ouders nodig om tips te krijgen over hetgeen zich afspeelt tussen de leerlingen onderling. Om die reden is het van belang dat ouders en leerkrachten samenwerken om een goede sfeer in de klas te behouden.

Een belangrijke stelregel is dat kinderen hun zorgen leren delen met iemand die zij vertrouwen, zoals hun vader, moeder of de leerkracht. Vanaf de kleutergroepen leren kinderen het verschil tussen vertellen en klikken. Als er sprake is van pesterijen, dan is het belangrijk dat kinderen dat vertellen aan hun vader, moeder of de leerkracht.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zullen wij kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen, we zoeken een oplossing die alle partijen (zoveel mogelijk) recht doet en we borgen deze afspraken.

Een kind wordt gepest wanneer deze herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal, psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem gericht zijn, en waarbij de macht ongelijk verdeeld is. Wij gaan ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de “pester” niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de “pester”, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen.

Als een kind zijn gevoel over pestgedrag deelt, wordt dit serieus genomen. Er wordt naar het kind geluisterd om de situatie en het gedrag zo goed mogelijk in beeld te brengen. Hiervoor worden beide partijen gehoord, dus ook met de anderen betrokkenen wordt gepraat. Vervolgens wordt er gezocht naar een oplossing die goed is voor allen. Mocht deze oplossing niet werken of het pestgedrag blijft aanhouden, komen de volwassenen in beeld en zullen wij het voor kinderen oplossen. Door de volwassenen zal een grens worden gesteld waarbij gehandeld wordt vanuit respect voor elkaar.

Oeps, dat ging even mis

We gaan ervan uit dat kinderen zich goed willen gedragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg, het zijn leermomenten.

Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?

Als het even misgaat, wordt er eerst met beide partijen gepraat. Op die manier zorgen we dat we het hele verhaal horen. Er wordt met beide partijen gezocht naar een oplossing.

Het kan echter zo zijn dat een kind niet voor rede vatbaar is en/of tijd nodig heeft om na te denken. Het kan ook zijn dat de mate waarin het even misging een reden is om het kind naar binnen te sturen.

In zo'n geval kan ervoor gekozen worden om het kind/de kinderen een "oeps blad" in te laten vullen. Op dit blad wordt het incident meer concreet gemaakt en wordt meer inzichtelijk gemaakt waar het even misging. Daarnaast wordt gekeken naar het oplossen van het incident en hoe het kind dit in het vervolg kan voorkomen.

De oeps bladen worden in het kantoor bij de directie gehaald en daar ook bewaard. Deze bladen worden besproken met het kind en de leerkracht. De leerkracht beslist of het oepsblad ook ondertekend moet worden. Bij het derde oepsblad (of meer) wordt het blad altijd meegegeven om door ouders te laten ondertekenen.

Als de (sociale) veiligheid van het kind of de andere kinderen niet meer gewaarborgd kan worden, kan ervoor gekozen worden om een kind (tijdelijk) buiten de klas te plaatsen. Er wordt een andere werkplek voor het kind gezocht. Er wordt gestreefd uw kind te plaatsen in een klas die twee klassen hoger/lager is dan de huidige klas. Ouders worden op de hoogte gesteld van de situatie en samen wordt gekeken naar een vervolg.

We gaan ervan uit dat we hetzelfde doel voor ogen hebben en samen kunnen zoeken naar een oplossing. Mocht de gestelde oplossing echter steeds niet werken, volgt een gesprek met directie, de leerkracht en de ouders. Mocht hieruit blijken dat zowel ouders als het kind zich niet willen conformeren aan onze afspraken, zal worden gekeken of wij nog samen zorg kunnen dragen voor het kind en de kinderen. Mogelijk is onze school dan niet de juiste plek voor de ouders en het kind.

Als ouders niet willen meewerken aan een plek binnen de klas, en zich niet aan onze afspraken willen houden, kan een verwijdering het gevolg zijn.

Wij gebruiken op school een volgsysteem om het sociaal emotioneel welbevinden en het gedrag te volgen. Dit volgsysteem, Kanvas, brengt voor ons stelselmatig in kaart hoe kinderen zich op school voelen, of ze sociaal hulpvaardig zijn, sombere gevoelens hebben, zich gepest voelen, onrust verstoren in de groep, bang zijn om gepest te worden en of ze zelf aangeven te pesten. Dit gebeurt door middel van vragenlijsten signaleringslijsten die door de leerkrachten worden ingevuld. Vanaf groep 5 vullen kinderen zelf ook een vragenlijst in.

Op de eerste oudergespreksavond rond november bespreken we met u de uitslag van deze signaleringslijst, aangevuld met observaties van de leerkracht. Dit gesprek gaat met name over het sociale welbevinden van uw kind. Hoe gedraagt uw kind zich? Wat is zijn of haar plek in de groep? Hoe ervaart uw kind zelf de groep en zijn of haar rol daarin? Als er bijzonderheden zijn met betrekking tot de leerresultaten worden deze ook gedeeld, het sociale welbevinden heeft echter de nadruk.

Uit de signaleringslijsten komt een beeld zoals de leerkracht uw kind ziet of zoals uw kind zichzelf ervaart. Wanneer hier bijzonderheden uit voort komen, kan het zijn dat we u ook vragen om deze lijst in te vullen. Dit maakt het beeld completer waardoor we samen, in het belang van uw kind, vervolgspraken kunnen maken.